

מרח שוון התשע"א

בס"ד

הנביא המתפלל

לפרשת וירא (ע"פ שעור מאת שרון רימון)

13. בראשית פרק י"ב, פסוקים ב' - ג'

.. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה... ונברכו בך כל משפחת האדמה:

14. רש"י, בראשית י"ב, ב'

והיה ברכה - הברכות נתונות בידך, עד עכשיו היו בידי, ברכתי את אדם ואת נח ואותך, ומעכשיו אתה תברך את אשר תחפץ.

15. בראשית פרק י"ז פסוקים ב' - ו'

...וארבה אותך במאד מאד... ואני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גויים ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גויים נתתיך והפריתי אותך במאד מאד ונתתיך לגויים ומלכים ממך יצאו...

16. רש"י, בסוף פירושו לפסוק י"ז

קראתי אותו 'אברהם', אב המון גויים ('יז', ד'-ה'), ואשמיד את הבנים ולא אודיע לאב, שהוא אוהבי!!

17. רמב"ן פרק י"ח פסוק י"ח

...כי ידעתי בו שהוא מכיר ויודע שאני ה' אוהב צדקה ומשפט, כלומר שאני עושה משפט רק בצדקה, ולכן יצוה את בניו וביתו אחריו לאחוז דרכי. והנה, אם בדרך צדקה ומשפט יפטר, יתפלל לפני להניחם וטוב הדבר, ואם חייבין הם לגמרי גם הוא יחפוץ במשפטם, ולכן ראוי שיבוא בסוד ה'.

18. בראשית פרק כ'

(ב) ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה: (ג) ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הנה מת על האשה אשר לקחת והוא בעלת בעל: (ד) ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם צדיק תהרג: (ה) הלא הוא אמר לי אחתי היא והיא גם היא אמה אחי הוא בתם לבבי ובנקיין כפי עשיתי זאת: (ו) ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי אותך מחטו לי על כן לא נתתיך לנגע אליה:

(ז) ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחייה ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך:

19. רש"י

כי נביא הוא - לשון ניב שפתים. רגיל אצלי ומדבר את דברי, ואני אוהב את דבריו ושומע תפילתו.

20. שמות פרק ל"ב

(ט) ויאמר ה' אל משה כאיתי את העם הזה והנה עם קשה ערף הוא:

(י) ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול: (יא) ויחל משה את פני ה' אלוקיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכת גדול וביד חזקה...

21. רש"י על פס' י'

הניחה לי - עדיין לא שמענו שהתפלל משה עליהם, והוא אומר 'הניחה לי'! אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר תלוי בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם.

22. ירמיהו, פרק י"ד

(יא) ויאמר ה' אלי אל תתפלל בעד העם הזה לטובה: (יב) כי יצמו אינני שמע אל רנתם וכי יעלו עליה ומנחה אינני רצם כי בחרב ובקרב ובדבר אנכי מכלה אותם:

(יג) ויאמר אהה א-דני ה' הנה הנבאים אמרים להם לא תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי שלום אמת אתן לכם במקום הזה: ... (יט) המאס מאסת את יהודה אם בציון געלה נפשך מדוע הפיתנו ואין לנו מרפא ...

(כא) ... זכר אל תפר בריתך אתנו:

1. בראשית פרק י"ח

(טז) ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם:

(כב) ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עזבו עמד לפני ה': (יז) וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה: (יח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ: (יט) כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו:

(כ) ויאמר ה' זעקת סדם ועמרה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד: (כא) ארדה נא ואראה הפצעתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה:

2. בראשית פרק י"ג

(יג) ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד.

3. רש"י לפסוק כ"א

ארדה נא ואראה - למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה, הכל כמו שפרשתי בפרשת הפלגה.

4. רש"י בפרשת הפלגה - פרק י"א פסוק ה'

וירד ה' לראות - לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו הנדון עד שיראו ויבינו.

5. רש"י לפס' י"ז

לא יפה לי לעשות דבר זה שלא מדעתו, אני נתתי לו את הארץ הזאת, וחמשה כרכין הללו שלו הן, שנאמר (בראשית, י', י"ט) גבול הכנעני מצידון וגו' בואכה סדומה ועמורה וגו'.

6. רש"י

...ואיך אחריב קרקע שלו או קרקע שכניו שלא מדעתו!?

7. רש"י לפסוק י"ח

...וכי ממנו אני מעלים, והרי הוא חביב לפני להיות לגוי גדול ולהתברך בו כל גוי הארץ!?

8. הרד"ק, בפרושו לפסוק י"ט

כי יאמר להם (לבני ביתו) שמרו דרך ה' וייטב לכם, ואם לא תשמרו יעשה עמכם בהפך... ושמה תאמרו לא ישגיח במעשיכם, ראו מה עשה בסדום ועמורה לפי שהיו רשעים, ואם תאמרו מקרה היה כמו שאנו רואים מקומות נשקעים מפני הרעש, והנה הוא אמר אלי קודם שישחיתם שישחית סדום ועמורה בעבור מעשיהם הרעים.

9. הרד"ק, בפירושו לפסוק כ"א

...אף על פי שהכל גלוי וידוע לפניו יתברך, נכתב זה ללמד לבני אדם שלא ימהרו במשפטם, שהרי האל אמר לראות... וענין הראיה להתבונן במעשה ההוא אם יש דרך לפטרם מן העונש, כאדם שנושא ונותן בדיו. וזה פתח לאברהם דרך, בזה הלשון שאמר "ואראה" כדי שיתבונן אברהם ויראה אם ימצא להם זכות להיפטר, וכדי ללמדן משפט האל... וארצה שיתבונן אברהם בזה וישאלני ויחקר משפטי כדי שילמד וילמד.

10. ראב"ע, בפרושו לפסוק כ"א

...ועל דעתך, פירושו: 'יראה אם עשו כולם כרעה הזאת!'

11. הרמב"ן, בפירושו לפסוק כ'

...באתי לשפוט אם חטאו אעשה בהם כלה, ואם לא אדעה מה אעשה בהם, ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עוונם. הודיעו כי אין עוד נגמר דינם, וכי עתה יפקוד עוונם וישפוט אותם...

12. רש"י, בהמשך פירושו לפסוק כא

דבר אחר: ארדה נא לסוף מעשיהם, 'הכצעקתה הבאה אלי עשו, ואם עומדים במרדם כלה אני עושה בהם, ואם לא יעמדו במרדן אדעה מה אעשה להפרע מהן ביסורין, ולא אכלה אותן'.